

Sweet Home Chicago? Wietrzne Miasto a amerykańscy pisarze polskiego pochodzenia

Niniejszy projekt proponuje pierwszą kompleksową analizę literackich przedstawień Chicago w tekstach autorstwa współczesnych amerykańskich pisarzy polskiego pochodzenia. Rola Wietrznego Miasta jako głównego celu polskich imigrantów do Stanów Zjednoczonych i jego status swoistej stolicy amerykańskiej Polonii były już przedmiotem badań historycznych i socjologicznych, aczkolwiek literacka analiza tego fenomenu nie została jeszcze podjęta.

Projekt stawia sobie za cel wypełnienie tej luki poprzez analizę wybranych tekstów literackich autorstwa pisarzy i pisarek związanych z Chicago, którzy posiadają polskie korzenie oraz piszą w języku angielskim, co przekłada się na szeroką dostępność ich tekstów dla przeciętnego czytelnika amerykańskiego. Nie będą zatem przedmiotem badań twórcy amerykańscy piszący o Polakach, ale sami nie posiadający żadnego związku z Polonią – jak na przykład Nelson Algren – ani pisarze tworzący wyłącznie w języku polskim. Lista twórców wybranych do analizy obejmuje w tym momencie następujące nazwiska: Stuart Dybek, John Guzłowski, Douglas Bukowski oraz Elizabeth Kern. Chociaż pisarze ci reprezentują różne gatunki literackie (Dybek – opowiadania i poezja, Guzłowski – poezja autobiograficzna i kryminał, Bukowski – pamiętniki, Kern – powieść historyczna), ich wspólnym mianownikiem jest zainteresowanie polskim Chicago. Co ciekawe, wszyscy wyżej wymienieni twórcy podkreślają w wywiadach, że ich zainteresowanie Chicago jest wynikiem własnych doświadczeń życiowych. Wychowani przez rodziców imigrantów z Polski albo przedstawicieli tzw. drugiego pokolenia, pisarze ci związani są z różnymi częściami Chicago posiadającymi znaczną polską populację (Dybek – Pilsen/Little Village, Guzłowski – Humboldt Park, Bukowski – Bridgeport, Kern – Polish Downtown/Polish Triangle). W rezultacie niniejszy projekt ma szansę przedstawić generacyjnie i geograficznie kompletny obraz polskiego doświadczenia i obecności w Chicago w analizowanych tekstach literackich.

Podobne pytania badawcze zostaną postawione w odniesieniu do wszystkich wyżej wymienionych pisarzy i ich tekstów: Jaki obraz i funkcja Chicago dominują w danym tekście? W jaki sposób obrazy Chicago związane są z pojęciem domu, leżącym na sercu pisarzom, których historie rodzinne skomplikowały charakter i znaczenie określenia „dom”? W jaki sposób różnice w zakresie gatunku literackiego i płci autorów/bohaterów wpływają na dominujący w tekście obraz miasta? Czy teksty te w jakikolwiek sposób odnoszą się do mainstreamowych obrazów Polonii chicagowskiej? Czy pokazują Polaków w interakcji z innymi mniejszościami etnicznymi? Znaczącym wydaje się fakt, że zdecydowana większość tekstów analizowanych w tym projekcie, łącznie z powstałymi już w drugiej dekadzie dwudziestego pierwszego wieku, koncentruje się na Chicago z czasów minionych, w szczególności na latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych dwudziestego wieku. Czy tendencję tę można odczytać jako hołd składany przez tę literaturę miejscom i społecznościom, których już nie ma? Taka interpretacja nasuwa się intuicyjnie na myśl ze względu na zmiany demograficzne ostatnich kilku dekad, podczas których Polacy gremialnie opuszczali tradycyjne społeczności polonijne, a Chicago być może utraciło swój status stolicy amerykańskiej Polonii.

Częstkowe efekty projektu zostaną przedstawione na konferencjach naukowych w USA i w artykułach złożonych do publikacji w międzynarodowych czasopismach naukowych, a ostatecznie zebrane w formie książkowej. Manuskrypt zostanie złożony w jednym z prestiżowych wydawnictw uniwersyteckich w Stanach Zjednoczonych, które publikują serie tematycznie zbliżone do niniejszego projektu, najprawdopodobniej będą to seria Polish and Polish American Studies wydawana przez University of Ohio Press lub seria Chicago Visions and Revisions wydawnictwa University of Chicago.